Älvdalens kommun
Älvdaelien tjïelte

Små avlopp i Älvdalen kommun

För dig som har eller planerar eget avlopp

För revidering ansvarar: Samhällsenheten
Datum för revidering: 2026-04-13

Innehåll

Små avlopp i Älvdalens kommun 4
Ansök om avlopp 4
Planera ditt avlopp 5
Placering av avlopp 6
Provgrop 7
Grundvattenrör 8
Geohydrologisk undersökning 8
Drift och skötsel 8
Slamtömning 9
Eget omhändertagande 9
Serviceavtal 9
Provtagning 9
Vidare läsning 10
Kontaktuppgifter 10

Små avlopp i Älvdalens kommun

När vi använder vatten i hushållet blir det förorenat och måste tas omhand innan det släpps tillbaka ut i naturen. Vilka föroreningar som finns beror på vad vattnet har använts till. Enkelt kan man säga att avloppsvatten innehåller bland annat näringsämnen, organiskt material, bakterier och virus. Föroreningarna kan ge negativa effekter om de kommer ut direkt i naturen:

- Utsläpp av näringsämnen kan orsaka övergödning i vattendrag, sjöar och hav med exempelvis algblomning och syrebrist som följd.
- Bakterier och virus kan förorena dricks- och badvatten och göra oss sjuka.

Att kretsloppsanpassa sitt avlopp är ett viktigt steg mot ett hållbart samhälle. Genom att återföra näringsämnena till odlad mark kan våra avlopp till exempel bidra till maten vi äter.

I Älvdalens kommun finns ungefär 3 000 små avlopp som tar hand om vatten från både fritidshus och permanenta boenden.

Ansök om avlopp

För att bygga ett nytt avlopp i Älvdalens kommun krävs att planerad avloppsanläggning har genomgått en tillståndsprövning hos Myndighetsnämnden. Om WC ska anslutas till avloppsanläggningen krävs en ansökan och om endast bad-, disk, och tvättvatten (BDT) ska anslutas till avloppsanläggningen krävs det att en anmälan. Du startar prövningen genom att skicka in en ansökningsblankett, med tillhörande bilagor till Älvdalens kommun.

Du måste lämna in ansökan, inklusive bilagor, i god tid innan planerad byggnationen. Handläggningstiden är normalt 6–8 veckor om den inkomna ansökan/anmälan har bedömts vara komplett. Det är viktigt att ansökan är komplett, annars förlängs handläggningstiden och handläggningskostnaden kan öka.

Enklast är därför att ta hjälp av din entreprenör innan du skickar in ansökan. Anläggande av avlopp ska ske av sakkunnig. En sakkunnig har genom utbildning eller praktisk erfarenhet fått kunskap om hur ett avlopp ska byggas.

Handläggningsavgift för en ansökan/anmälan ligger på 7 651 kr. För ansökan om sluten tank ligger handläggningsavgiften på 2 186 kr. För en ansökan/anmälan som inte är komplett kan timavgift på 1093 kr/h tillkomma. Avgifterna för handläggning är fastställda i kommunens taxa (KF 2019-09-30 § 92).

Under handläggningen kommer ditt ärende att skickas ut på remiss, till fastighetensgrannar och Nodava AB om avloppet kräver slamtömning, för att de ska få möjlighet att lämna synpunkter.

Samhällsenheten kommer även genomföra ett platsbesök för att kontrollera platsens förutsättningar för den planerade avloppsanläggningen. Då markförhållanden inte kan kontrolleras vid snötäcke är möjligheten till handläggning under vinterhalvåret begränsade.

Till vänster anges ett schema över hur processen mot nytt avlopp ser ut.

Planera ditt avlopp

Där du inte kan ansluta din fastighet till det kommunala avloppsnätet eller en gemensam avloppsanläggning måste fastighetsägaren själv ordna med sitt avlopp. Det finns flera olika lösningar på hur ett avlopp kan utformas, och beror på bland annat på hur mycket avloppsanläggningen ska användas samt hur platsens förutsättningar ser ut.

Avloppsanläggningen ska dimensioneras för minst 5 personer.

Alla enskilda avlopp måste uppfylla minst normal skyddsnivå, ur både miljöskydds- och hälsoskyddssynpunkt. Områden i känsliga miljöer eller där belastningen redan är hög kan det krävas att avloppsanläggningen ska uppfylla hög skyddsnivå. Till exempel där det finns många hus kring en sjö eller i en naturligt näringsfattig fjällmiljö. Kontakta en miljöinspektör för vägledning i vad som gäller för din fastighet.

Reningskrav med avseende på miljö innebär för normala skyddsnivå:

- 90 % för organiska ämnen (BOD)
- 70 % för fosfor

Reningskrav med avseende på miljö innebär för hög skyddsnivå:

- 90 % för organiska ämnen (BOD)
- 90 % för fosfor
- 50 % för kväve

För att klara de normal skyddsnivå för hälsa ska avloppsanläggningen ha en reduktion av virus och bakterier så att utsläpp av avloppsvatten inte medför ökad risk för smitta. Anläggningen får inte innebära olägenheter genom förorening av dricksvatten, grundvatten eller badvatten. Vid hög skyddsnivå kan det behövas ytterligare skyddsåtgärder, exempelvis fler reningssteg eller förbud av vissa utsläpp.

Exempel på olika avloppslösningar efter skyddsnivå är:

Normal skyddsnivå	WC + BDT	Slamavskiljare med infiltration eller markbädd Sorterande toalett och gråvattenfilter Minireningsverk med singelbädd
Hög skyddsnivå för miljö	WC + BDT	Minireningsverk med fosforfällning och singelbädd Slamavskiljare med markbädd och fosforfällning Urinsorterande toalett och anläggning för normal skyddsnivå
Hög skyddsnivå för hälsa	WC	Förbränningstoalett, förmultningstoalett eller sorterande toalett Sluten tank
	BDT	Slamavskiljare med infiltration eller markbädd Gråvattenfilter

Tänk på att miljöinspektören inte kan ge råd om specifika lösningar för just din fastighet.

Mer information kring olika avloppslösningar finns på: www.avloppsguiden.se.

Placering av avlopp

Ett avlopp ska placeras så att det utviker risk att påverka närliggande vatten eller bebyggelse. För att underlätta placeringen har kommunen med stöd från Hav- och vattenmyndigheten (HaV) samt kommunens VA- och avfallsplan tagit fram avstånd som gäller vid placering av avlopp i Älvdalens kommun. Detta kan till exempel innebära:

- Avstånd mellan utsläppspunkt och högsta grundvattenyta ska vara minst 1 m.
- Avstånd mellan utsläppspunkt och nedströms dricksvattenbrunn ska uppnå mellan 150 – 300 m beroende på markens egenskaper.
- Avstånd mellan parkering för slambil och slamtömningspunkt ska vara minst 10 m.
- Avstånd mellan dricksvattenbrunn och exempelvis sluten tank ska vara minst 20 m.
- Avstånd mellan avloppsanläggningen och bostadshus ska vara minst 10 m.
- Avloppsanläggningen ska placeras mer än 25 m från sjö eller vattendrag.

Vart ditt avlopp är lämpligt att placera bör utredas av din entreprenör. I följande stycken finns utredningar som kan vara aktuella. Mer information: https://www.naturvardsverket.se/contentassets/592aa402870f4c11abace08ee9e878d0/sma-avloppsanlaggningar-faktablad-1-planera-for-avlopp.pdf

Provgrop

För att reningen i marken ska fungera, behöver en infiltration eller markbädd ligga minst 1 m ovanför högsta grundvattennivån eller berg. För att ta reda på detta avstånd grävs enklast en minst 2 m djup provgrop, där grundvatten- och markundersökningar sedan kan utföras. Viktigt är att provgropen lämnas öppen 2–3 dygn för att eventuellt grundvatten ska hinna stabilisera sig.

Rening i marken beror till stor del på markens sammansättning. I en grovkornig jord med löst packat material, som till exempel sand, rör sig vatten snabbare. I en tät jord, som till exempel lera, tar det mycket längre tid för vattnet att röra sig.

För att i en provgrop ta reda på hur snabbt en mark kan släppa igenom vatten bör perkolationsprov eller siktanalys utföras. En sakkunnig entreprenör har kunskap om hur en sådan provtagning går till. Utrustning för perkolationsprov finns att låna på kommunen.

Grundvattennivån analyseras genom att mäta hur långt ner i provgropen eventuellt grundvatten i finns. Det är bäst att mäta grundvattennivån under perioderna april - juni och september-november.

Grundvattennivån är som allra lägst under vintern och när det råder torrperioder.

Därför är det mindre lämpligt att utreda högsta grundvattennivå under vinterhalvåret eller de varma sommarmånaderna.

När din provgrop är anlagd och du har ett pågående avloppsärende gör en miljöinspektör från kommunen ett platsbesök. Läs mer på: https://www.naturvardsverket.se/contentassets/592aa402870f4c11abace08ee9e878d0/sma-avloppsanlaggningar-faktablad-2-jordprov-grundvattenundersokning-infiltrationsyta.pdf

Grundvattenrör

Ett alternativ för att mäta grundvattennivåer kan vara att sätta grundvattenrör. Grundvattenrör kan även visa i vilken riktning grundvattnet rör sig i marken. Hur grundvattnet rör sig kan vara viktigt att veta om det finns risk att ditt planerade avlopp kan sprida virus och bakterier till närliggande dricksvattenbrunnar.

Bra att tänka på med grundvattenrör:

- Rörets botten bör ligga minst 2,5 meter under markytan.
- Röret kan till exempel vara ett vanligt avloppsrör men bör vara minst 110 mm i diameter.
- Röret ska vara åtkomligt året om och bör därför placeras minst 50 cm ovanför marken.
- För att grundvattnet ska strömma in i röret ska de nedersta 50 cm av röret perforeras. Till exempel kan 6 mm hål borras med en borrmaskin.
- Rördelen med perforering ska omges av tvättat grus, singel eller makadam.

Om grundvattnets riktning ska bestämmas krävs tre grundvattenrör.

Vidare läsning på:

https://www.havochvatten.se/avlopp-och-dricksvatten/sma-avloppsanlaggningar/vagledningar-for-provning-och-tillsyn-av-sma-avlopp/fordjupning/grundvatten/bestamning-av-grundvattnets-stromningsriktning.html

Geohydrologisk undersökning

I vissa komplicerade fall kan det finnas behov av att göra en geohydrologisk undersökning när du utreder ditt avlopp. Detta innebär till exempel bergets sprickighet och transporttider till skyddsobjekt. Undersökningen ska göras av en sakkunnig. Din handläggare kommer berätta om det finns behov av en geohydrologisk undersökning för ditt avlopp.

Mer information om vad undersökningen innebär finns på:

https://avloppsguiden.se/informationssidor/undersoka-platsen-mark-och-vatten/

Drift och skötsel

Oavsett vilket typ av avlopp du har kräver det att någon ser efter avloppet och håller koll så allt står rätt till. Som fastighetsägare är du ansvarig för att avloppet fungerar som det ska. Det betyder att du är skyldig att avloppets tillstånd efterföljs och att avloppet inte utgör några risker för miljö och hälsa. I följande stycken presenteras vilket typ av skötsel och drift ett avlopp kan kräva.

Slamtömning

Avloppsanläggningar som utgörs av slamavskiljare, minireningsverk och slutna tankar kräver slamtömning av det kommunala VA-bolaget Nodava. Generellt ställs krav på att slamtömning sker en gång per år. Om nyttjandet på din bostad är låg kan ansökan om förlängt slamtömningsintervall göras.

För att slamtömningen av ditt avlopp ska vara möjligt, ställs krav på att avståndet mellan uppställningsplats för slamtömningsfordonet och avloppsanläggningen inte överstiger 10 m och vägen fram till avloppsanläggningen ska vara framkomlig för tunga fordon. Du måste även underhålla vägen genom att skotta snö och ta bort eventuell vegetation inför kommande tömning.

Mer om slamtömning finns att läsa på www.alvdalen.se/avfall-och-atervinning samt

https://nodava.se/vatten-och-avlopp---va/avlopp-och-rening/slam-och-latrin.html

Eget omhändertagande

Vissa avloppsanläggningar ger ett avfall som kräver omhändertagande av dig som brukar fastigheten. Det är fastighetsägarens ansvar att det sker på rätt sätt. Om du har ett avlopp med urinsortering krävs att urinen sprids. En förbränningstoalett eller torrtoalett kräver att du tar om hand om resterna från förbränningen och komposterar eller lämnar latrin hos kommunens avfallsbolag. Det är också möjligt att kompostera sitt eget avloppsslam istället för att slamtömma.

Vid eget omhändertagande ska anmälan göras till miljökontoret. Läs mer på: https://www.alvdalen.se/bygga-bo-och-miljo/avfall-och-atervinning.html

Serviceavtal

I ditt avloppstillstånd kan det ställas krav på att du har serviceavtal. Ett serviceavtal innebär årlig skötsel av sakkunnig. Det kan innefatta påfyllnad av kemikalier, kontroll av anläggningens teknik och kontroll av funktionen. Anläggningar som kan omfattas är minireningsverk och anläggningar med fosforfällning.

Provtagning

Det kan även ställas krav på provtagning av renat avloppsvattnet i tillståndet. Det innebär årlig provtagning av till exempel fosfor (p-tot), kväve (n-tot) och organiska ämnen (BOD). Provet tas från mätbart utlopp och lämnas till godkänt laboratorium för analys. Resultat från provtagning ska sparas av fastighetsägaren och kunna visas upp för miljökontoret.

Även om det inte ställs krav på provtagning kan det underlätta att ha ett mätbart utlopp. Detta för att enkelt kunna visa att ditt avlopp uppfyller sitt tillstånd och har en god funktion. Enklast är att planera för detta redan när du bygger avloppet, men det går även att komplettera till en redan befintlig anläggning. Ett mätbart utlopp kan till exempel innebära en provtagningsbrunn efter en markbädd, gråvattenfilter eller

minireningsverk. Om du har ett öppet utlopp från din anläggning räknas även det som ett mätbart utlopp.

Provtagning blir mer komplicerat om du har ett dolt utlopp, exempelvis från en infiltration eller singelbädd. Provtagning av avloppets funktion kan dock göras möjlig med grundvattenrör i nära anslutning till anläggningen.

Vidare läsning

https://avloppsguiden.se/

https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/avlopp/

https://www.havochvatten.se/avlopp-och-dricksvatten/sma-avloppsanlaggningar.html

https://www.alvdalen.se/bygga-bo-och-miljo/vatten-och-avlopp/avlopp/eget-avlopp.html

Kontaktuppgifter

Älvdalens kommun

Telefon: 0251-313 00

E-post: kommun@alvdalen.se

Besöksadress: Permatsvägen 1, 796 31 Älvdalen

Nodava

Telefon: 020-55 27 00

E-post: info@nodava.se

Besöksadress: Parkgatan 4, 794 22 Orsa